

Stefan Moysa

"Alter las Exil : zur gesellschaftlichen
Ausgrenzung des alten Menschen",
Jean-Pierre Junker,
Zürich-Einsiedeln-Köln 1973 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 200

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jean-Pierre JUNKER, *Alter als Exil. Zur gesellschaftlichen Ausgrenzung des alten Menschen*, Zürich-Einsiedeln-Köln 1973, Benziger Verlag, s. 54.

Ta mała książeczka zajmuje się bolesnym problemem wyłączenia staro- go człowieka z ram społeczeństwa. Polega ono na tym, że starzec traci po- siadane poprzednio znaczenie, funkcje, kompetencje zawodowe, dochody i mo- żliwości kontaktu. Zaczyna się to wówczas, gdy odczuwa on, że inni ludzie odnoszą się z pogardą do niego z racji jego wieku.

Starość w sposób nieporównanie większy dotyka ludzi biednych niż bo- gatych. Bogaty zachowuje swoje znaczenie, biedny nieodwołalnie je traci. Jednym z najboleśniejszych przeżyć starości jest brak zajęcia, który nastę- puje wraz z przejściem na emeryturę. Dotyka ono też szczególnie biednego człowieka, gdyż jest związane z ograniczeniem jego i tak niewielkich do- chodów.

Przyczyną takiego wyłączenia jest konsumpcyjny charakter dzisiejszego społeczeństwa. Społeczeństwo nastawione jedynie na wydajność produkcyjną, a następnie na spożywanie owoców tej wydajności, nie może inaczej odno- sić się do ludzi starych. Kto nie jest już wydajny, zostaje wyrzucony przez społeczeństwo jak niepotrzebny przedmiot.

Środkiem zaradczym na problemy starości nie może być szerzona dzi- sisiaj teoria „od-angażowania”, ani przeciwstawna teoria „aktywności”. Pierw- sza z nich poleca pogodzić się ze starością, przyjąć ją bez oporów i żyć nią jako szczególną sytuacją życiową. Druga natomiast radzi stawiać opór, nie godzić się z tym, by być zaliczonym do ludzi starych i trwać przy swoich wcześniejszych życiowych przyzwyczajeniach możliwie najdłużej. Teoria od- angażowania prowadzi do dalszego ograniczenia sprawności życiowych staro- go człowieka, teoria aktywności zapoznaje jego prawdziwą sytuację.

Autor mówi z perspektywy zachodniego świata konsumpcji. Nie podaje środków zaradczych, a swoje wnioski ogranicza do stwierdzenia, że nie po- wodą się środki, usiłujące wintegrować ludzi starych w społeczeństwo kon- sumpcyjne. Odmienna ocena ludzi starych może nastąpić tylko wówczas, gdy gruntownie zmieni się społeczeństwo, które tych ludzi odgranicza od życia. Wniosek smutny, ale bez wątpienia prawdziwy, który świadczy, że społec- zeństwa bogate przeżywają nie mniejsze trudności niż rozwijające się, tyl- ko innego rodzaju.

Ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Geschichte der jüdischen Kultur in Bildern, (przekł. z ang.), wyd. Bezalel Narkiss, Zürich 1973, Flamberg Verlag — Benziger Verlag, s. 241.

Wydawnictwo to jest czymś pośrednim między albumem a książką ilu- strowaną. Główny materiał bowiem stanowią ilustracje, ale tekst nie jest tylko ich objaśnieniem, lecz popularną opowieścią o historii kultury żydow- skiej, a ściślej — narodu żydowskiego, począwszy od Teraha, ojca Abraha- ma do czasów obecnych, a więc w czasie obejmującym prawie 4000 lat.

Okres do początków naszej ery potraktowany jest krótko, przede wszy- stkim w oparciu o Pismo św. Starego Testamentu. Nie ma żadnej wzmian- ki o Chrystusie, być może dlatego, że jest to dziś zbyt kontrowersyjna po- stać w judaizmie. Autor jednakże liczy czas nie według kalendarza żydow- skiego, ale od narodzenia Chrystusa.

Cały nacisk położony jest na historię Żydów w starożytności i w śred- niowieczu. Autor przechodzi kolejno poszczególne ośrodki diaspory żydow- skiej, takie jak Palestyna, Babilon, Azja centralna i niektóre kraje euro- pejskie. Przyznaje, że od XVI wieku jedynymi obszarami, gdzie żydzi mogli znaleźć schronienie przed prześladowaniami był świat muzułmański i Polska. Stwierdza, że na terenie naszego kraju aż do ostatniej wojny znajdowały się ważne centra kulturalne żydostwa.